

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Judicium Ecclesiasticum Seu Decretalium Gregorij IX.
Pont. Max. Liber II.**

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1726

§. II. De Modo, quo fieri debet Restitutio Spoliatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74990)

que perinde, siue impedimentum illud se teneat ex parte ipsius actoris, quod v. g. spoliatum se ignoret; siue ex parte iudicis, quod iustitiam non administret, siue ex parte rei, seu spoliatoris, quod iudicium quacunque ratione impediatur. Menoch. *recup. rem.* 1. n. 450.

Excipe 1. de eo, quod ad spoliatorum rem pervenit; nam de hoc datur Interdictum etiam post annum, ut habetur l. *Prætor ait cit. princ.* *Excipe 2.* si spoliatio proprie opponatur per modum exceptionis; nam hæc anni lapsu non tollitur, sed durat perpetuo. Gloss. in l. 2. *V. annus C. unde vi.* Menoch. l. cit. n. 454. temporalia enim ad agendum perpetua sunt ad excipiendum l. *pure 5. fin. de except. dol.* *Excipe 3.* quoad actionem illam pœnalem, seu conditionem, quæ datur ex l. *siquis 7. C. unde vi*, ut videlicet spoliator rem, si sua sit, perdat; si aliena,

præter restitutionem etiam in æstimationem ejus condemnari debeat; hæc enim non nisi per lapsum 30. annorum excluditur, ut tradit Gloss. marg. in l. 1. *cit. lit. A. ff. de vi, § vi arm.* Notat tamen hic Layman, & ex eo Pirh. n. 17. hodie conditionem istam vix in usu esse.

Alia remedia possessoria contra possessorem male fidei nullo unquam tempore per præscriptionem tolli possunt; quia ut *Reg. Jur. 2. in 6.* habet, *Possessor male fidei ullo tempore non præscribit.* Idem dicendum de ijs remedijs Possessorij, quæ dantur contra detentorem, qui possessionis est incapax, ut cum Laicus possidet Beneficium Ecclesiasticum; nam hæc semper durant, quia qui incapax est possidendi, etiam incapax est præscribendi, ut tradunt DD. in c. *causam 7. de præscript.*

§. II.

De Modo, quo fieri debet Restitutio Spoliatorum.

SUMMARIUM.

26. Regula generalis est, spoliatum ante omnia restituendum?
27. 28. 29. 30. Et si spoliator dominium in continenti probare vellet.
31. 32. 33. 34. Casus excepti ab ista Regula.
35. 36. 37. Probanda agenti ad restitutionem rei spoliatæ.
38. Restitutio spoliati debet esse plena, etiam fructuum.
39. 40. Fructuum definitio, & Varietas.
41. Quos Fructus teneatur restituere spoliator?
42. An fructus perceptos, vel percipiendos etiam ex re inbonesta?

43. An illos etiam, quos industria sua percipere potuisset spoliatus?
44. Vel etiam spoliator?
45. An provenientes ex melioratione?
46. In quo foro?
47. Quas expensas possit deducere?
48. 49. Quales fructus teneatur restituere possessor bone fidei?
50. 51. 52. An etiam consumptos æquivalenter extantes?
53. Quid si bone fidei superveniat mala vera?
54. Aut ficta?
55. Vel contra male succedat bona?
56. An possit deducere expensas, & quas?

Quaritur 1. quis modus sit observandus, cum à spoliato petitur restitutio in causa spoliij? *Re.* hic Regula generalis est spoliatum ante omnia restituendum, si de spoliatione facta verè constet, aut ea legitimè sit probata *can. Episcopis 1. & can. seq. caus. 3. q. 1. c. fin. de ordin. cognit. c. in litteris 5. & c. seq. h. tit. l. Prætor ait 1. §. qui vi 31. ff. de vi, § vi arm.* Locus huic Regule maxime est casu, quo quis rei possessione dejectus est lite super ea pendente; quia eo tempore facta spoliatio, cum per illam Jus, Jure, & pars simul offendantur, ut dicitur c. *cordi 1. de appell. in 6.* gravior, & magis odiosa est eâ, quæ extra iudicium fit. Menoch. *recup. rem. 17. n. 28.* Est autem perinde, siue actor, siue reus spoliatum se conqueratur; nam etiam actor spoliatus restitui debet, antequam reus super alijs, quam actori opposita spoliationis, exceptionibus audiatur c. *con-*

querente 7. h. tit. c. fin. cit. l. Iudices 1. §. sed C. si per vim. §c. unde in hoc possessionis recuperandæ iudicio spoliati etiam actoris illam postulantis causa favorabilior est, quam rei spoliantis contra *Reg. 125. ff.*

Dub. 1. an audiri spoliator in iudicio²⁷ debeat, si is defectum proprietatis in spoliato objiciat, & dominium rei spoliatæ sibi competere velit probare in continenti? *Rationem dubitandi faciunt complures textus.* 1. *c. cum liberum 6. de sepultur.* ubi Abbas spoliatus cadavere proprii Parochiani non restituitur statim, sed potius in iudicio possessorio exceptiones admittuntur, & probantur. 2. *c. si consiterit 12. de accusat.* ubi Sacerdoti conquerenti se Ecclesiâ fuisse spoliatum, & propterea petenti restitutionem fuit opposita, & admittæ exceptio, quod is Ecclesiâ illam non in titulum, sed in commendam obtinuerit, eaque iustè privatus sit, quia in taberna pernoctat.

verat, & sequenti die, nulla dormitione præmissa, celebraverat. 3. c. *fin. b. tit. in 6.* ubi Bonifacius VIII. contra Canonicos S. Nicolai, qui asserabant se spoliatos esse Jure percipiendi Decimas in certa Parochia, decernit non aliter eos esse restituendos, quam si constiterit eos legitime, & cum iusto titulo possessionem acquisivisse.

28 Sed his non obstantibus dicendum est, non audiendum in Judicio spoliatorem, etsi velit dominium & proprietatem in continenti probare, sed ante omnia eundem, ut restituat spoliato. Ita Vivian, *in c. licet 1. b. tit. Barb. ibid. n. 1.* Canif. *n. 1.* Consentiant Menoch. *recup. rem. 1. n. 11. § 12.* Pax Jordan. *l. 14. tit. 12. n. 123.* Passerin, *in c. 2. h. tit. in 6. n. 6.* Vallens. *hic §. 4. n. 1.* Zœf. *n. 1. § 2.* Pirh. *n. 18.* Engl. *n. 1. König n. 15.* Wiest. *n. 21.* & constat ex *c. licet cit.* ubi vi ablata possessionis restitutio, si petatur, facienda dicitur *ante omnem contentionem*, ac proinde ante ejusmodi exceptionis objectæ discussionem: & ex *c. in literis 5. eod. in fine*, ubi secundum rigorem Juris dicitur restituendus etiam prædo. Et merito quidem; natura quippe dicitur, ut spoliator patiar legem, quam ipse tulit: & cum ipse spoliaverit Juris ordine non observato, et am Jure suo non discussio, cogatur restituere spoliatum *arg. l. 1. ff. quod quisq. Jur. Sc.*

29 Proceditque hoc 1. non tantum in corporalibus, sed etiam in incorporalibus, ut contra Hunn, *in Treutl. vol. 3. D. 25. q. 55.* docet Perez *in c. unde vi n. 3.* Schneidevv. *in §. recuperanda 6. Inst. de Interdict. n. 29.* Haun. *tom. 1. w. 3. n. 361.* Wiest. *hic n. 29.* Procedit 2. etiam in mobilibus, quæ fuerunt in fundo occupato, aut ædibus, unde quis dejectus est; quia accessorie veniunt cum fundo. Perez *n. 3. cit.* Schneidevv. *n. 31.* Haun, *n. 362.* Wiest. *n. 34.* Pro alijs mobilibus vi ablatis Interdictum *Unde vi* non competit, sed actio *vi honorum raptorum*, aut furti, vel *ad exhibendam*, prout liquet ex *l. Prætor ait 1. §. illud 6. §. §. seq. ff. de vi, §. vi arm.* Hinc pro ijs etiam ante omnia restitutio non conceditur, ut rectè notant Tusch. *præf. V. spoliatio. concl. 391. n. 2.* Gonz. *in c. conquereute 7. h. tit. n. 6.* Wiest. *n. 34.* Procedit 3. etiam si actor agat super alia re *c. cum dilectus 2. de ordin. cognit.* Passerin. *in c. 1. h. tit. in 6. n. 5.* Imò conceditur reo, etiam si actor agat super alio spolio diverso *c. fin. v. quanquam. eod.* Excipe, nisi agat de spolio magis privilegiato; quia tunc non repellitur per exceptionem alterius spolij, ut *l. cit.* notat Passerinus, & ratio est, quia favor rei, qui hic consideratur, solum urget, ubi cætera sunt paria per *Reg. cum sint partium 11. in 6.*

30 Neque contrarium evincunt textus allegati in oppositum. *Ad 1.* respondet Gonzal. *in c. 7. h. tit. n. 11.* ita decretum esse, ne corporis humani facile admittatur vexa-

tio: quæ fieret, si statim, ut restitueretur spoliato cadaver, exhumaretur; posset enim contingere, ut idem spoliatus succumberet dein in petitorio: quo casu iterum necesse foret exhumari cadaver, & tradi victori. *Ad 2.* respondent RR. ideo in eo casu exceptionem criminis impedire restitutionem, quia Presbyter spoliatus debuisset replicare, & petere se restitui, non obstante criminis exceptione: quod cum non fecerit, tacite censetur consensisse, ut de crimine cognosceretur ante factam sibi restitutionem. *Ad 3.* rectè ibi Pontifex exegit in spoliato titulum ad iustificandam quasi possessionem, ad quam petebat restitui, quia defectus tituli in spoliato eo casu fundabat intentionem Adversarij, seu Parochi spoliantis.

Dub. 2. quibus casibus exceptio dominij, seu proprietatis fieri possit à spoliante, antequam restituatur spoliatus? R. Socinus *reg. 466.* duodecim casus refert, Corferus *ad reg. int. reg. divers. fol. 574.* omnino quinquaginta. Ego potiores refero, quos passim DD. recentent, præsertim Menoch. *recup. rem. 1. à n. 161.* Pax Jord. *l. 14. tit. 12. à n. 158.* Laym. *in c. 1. h. tit. à n. 1.* Pirh. *à n. 25.* Engl. *n. 5. König n. 13. §. seqq. Wiest. à n. 37.*

Et 1. si spoliatus consentiat, ut de exceptione dominij, seu proprietatis ante restitutionem factam cognoscatur, & spoliator ad jus proprietatis sibi competentis probandum admittatur *c. licet 1. h. tit.* & ratio est, quia privilegio, in favorem suum unice concessio, quisque renuntiare potest; est autem beneficium restitutionis privilegium in favorem spoliati unice concessum spoliato. Ergo &c. Sufficit autem consensus tacitus, ut si actor spoliatus spoliatorem volentem probare dominium, non repellat; nam is, qui in Judicio præsens est, & tacet, dicitur consentire in sui præjudicium. Laym. *n. 1. cit.* Barbof. *n. 2.* Neque tali casu omissæ restitutionem petere negligentiam supplere, & spoliatum ex officio restituere Judex debet, nisi periculum animæ, aliæque causa justa id exigat; quia extra hanc spoliatus ante omnia restituendus tantum est, quando istud petierit, ut alijs *citt.* notat P. Wiest. *hic n. 38.*

2. Quando notoriè constat, quòd jus nullum competat spoliato, & simul in ea competat spoliatori; tunc enim frustra restituere tur spoliatus, utpote qui statim deberet reddere. Censetur autem notoriè constare de non jure spoliati, quando exactis Judicij, vel ex confessione Judiciali ipsius spoliati, aut ex instrumento publico, testium dispositione, sententiâ absolutoriâ, in Judicio petitorio in favorem spoliatoris latâ, de dominio & jure ipsius constat, ut alijs *citt.* requirit P. Wiest. *hic n. 42.* & merito; nam si absolutus sit spoliator tantum ex eo capite, quòd spoliatus in dominij sibi com-

pētentis probatione defecerit, cum ex ejusmodi sententia inferri nequeat spoliatorem esse dominum, Interdictum *Unde vi* manebit integrum spoliato.

3. Quando vertitur periculum animæ, si restituatur spoliatus, ut si marito repenti uxorem, quæ se propria autoritate ab eo separavit, objicitur impedimentum dirimens; tunc enim, cum ibi agatur de peccato vitando, denegatur eidem restitutio quoad thorum, & prius cognosci debet de impedimento dirimente, ut statuitur *c. litteras 13. hic*, & dicitur infra *n. 62.*

33 4. Si facta restitutione, timeatur damnum irreparabile, vel publicum scandalum, aut perturbatio in populo, ut si agatur de restitutione uxoris marito favienti, si possessio sit Tyranno ablata, si reus à carcere, & ministrorum manibus ad Sacrum Asylum fugerit &c. nam antequam istis restitutio fiat, prius audienda, & examinanda sunt exceptiones sic spoliantium, ne in periculum conjiciatur aut vita, aut quies Reip.

5. Si quis rem suam, aut sibi notoriè, & indubitato debitam, quod eam per viam Juris, aut ob potentiam Adversarij, aut ob defectum Judicis recuperare non potuit, propria autoritate occupavit; quia, licet sibi jus dicere aliàs nemo possit, potest tamen, si Judicis copiam non habeat, cujus autoritate, quod suum est, recipere possit. Neque eo casu pervertitur ordo, cum is observari non debeat. Pax Jord. *n. 158.* Pirh. *n. 29.*

6. Si Juris, præsumptio contra spoliatum pro spoliatore militet, ut si quis petat sibi restitui decimas, quas possedit in aliena Parochia; tunc enim restitutio fieri non debet, antequam probetur titulus, ut dictum est *n. 30.* & ratio est, quia præsumuntur Jure communi ad Ecclesiam pertinere, ex cujus fundis sumuntur *c. dudum 31. de decim. c. cum olim 18. de prescript.*

34 7. Si lite pendente, & stante quæstione spolij alius quidam tertius pro suo interesse interveniat, atque in re spoliata dominium, vel aliud jus prætendat; talis enim ante restitutionem est audiendus, eo quod respectu ipsius cesset odium spoliationis, & conf. etiam illa dispositio Juris, quod spoliatus ante omnia restituendus sit, per *c. cum super 17. de sent. & re judic. & l. sepe 63. ff. de re judic.* Quod aliqui cum Menoch. *recup. rem. 1. n. 373.* extendunt etiam ad casum, quo Jus tertij ita conjunctum est cum Jure spoliatoris, ut ab eo separari minimè possit; hoc enim casu volunt privilegio tertij etiam spoliatorem gaudere ratione connexitatis, ratione cujus sæpe conceditur, quod soli non concederetur.

8. Quando reus conventus, seu spoliator concludit spoliatum possidere nec potuisse, nec posse. Sic Laicus Jure decimandi à Beneficiario Ecclesiastico, penes

quem de jure illud esse debet, spoliatus, non restituitur, priusquam docuerit, quo titulo possederit: & ratio est, quia hujusmodi Jura spiritualia Laici regulariter possidere non possunt *c. causam 7. de prescript.* Procedit hoc maxime in materia Beneficialitatis, nam cum non concedatur vitiosus ingressus in Beneficium, illi, qui spoliatum se isto conqueritur, obstat exceptio cujuscunque impedimenti Canonici reddentis invalidam Beneficij possessionem.

Plures alios casus, & exceptiones afferunt Pax Jordan. & Wagnereck *l. cit.* qui apud ipsos videri possunt.

Dub. 3. quæ probanda sint spoliato agenti ad restitutionem rei spoliata? regulariter duo debet probare, sc. se possedisse, & possessione sua injustè, aut indebitè dejectum, vel saltem, ne liberè possideret, prohibuit fuisse, & quidem ab Adversario, vel alio de ipsius mandato, aut cum rati habitatione ipsius *c. cum ad sedem 15. h. tit. c. Pisanis 19. eod. & l. Prætor ait 1. S. de jecisse 12. & S. sed & si 14. ff. de vi, & vi arm. & ibi DD.* Excipitur, nisi agat remedio possessorio introducto per *c. sepe 18. h. tit.* iusto enim agens spoliatur restituatur, si probet se possedisse, spoliatumque fuisse; & modernum rei possessorem spoliationis antecedentis, sive rem vitio violentiæ affectam esse conscium. Barb. *in c. sepe cit. n. 2. Vall. hic S. 4. n. 4. Wiest. n. 8.*

Dixi autem 1. quod probare debeat se possedisse: quod intellige de possessione, quæ sit propriè dicta possessio, & nonnuda solum detentio, qualem habent depositarij, Commodatarij &c. Requiritur autem possessionis probatio; quia alioquin spoliari non potuisset, cum spoliatio supponat rem possideri ab eo, qui illà spoliatur. Et hinc si reus conventus, seu spoliator probet se possedisse eo tempore, quo actor asserit se spoliatum esse, absolvi is debet, cum intentionem actoris eluserit: neque audiendus est spoliatus in Interdicto *Unde vi*, etsi demonstrare velit se habere jus proprietatis, nisi probet etiam possessionem; quia fieri potuit, ut haberet jus proprietatis in re, ejus tamen possessionem nunquam fuerit nactus, & sic non potuerit spoliari.

Dixi 2. quod debeat etiam probare se dejectum fuisse possessione sua; nam Interdictum *Unde vi* supponit spoliationem.

Dixi 3. regulariter; nam si spoliator fuit ingressus possessionem de ordine, & mandato Judicis, is, qui agere vult Interdicto *Unde vi*, præter duo prædicta etiam probare debet, Judicem non rectè processisse, ut bene advertit Pax Jordan. *l. 14. tit. 12. n. 208.* Et ratio est, quia Judex censetur spoliator, vel saltem particeps spolij.

Quæri potest, quomodo probari possit non debeat? n. sufficere, si spoliatus probet se olim in possessione fuisse, ante illud tempus.

tempus, quo spoliatum se ait; quia qui olim possedit, præsumitur possessionem continuasse usque ad tempus spoliationis subsecuta, & tunc adhuc possessionem habuisse, donec contrarium ostendatur. *Excipe*, si sit in rebus mobilibus factum spoliatio; nam harum possessio de facili perditur. Unde Regula, quod olim possidens hodie etiam possidere præsumatur, in his non procedit; sed necesse est, ut paulò ante saltem se possedisse ostendat spoliator: quod etiam sufficit; quia intra modicum intervallum non præsumitur intervenisse mutatio *l. sive 16. junct. Gloss. marg. lit. F. C. de probat.* In aliquibus casibus, ut probetur possessio, etiam probandus est titulus, eo quòd sine titulo in ijs casibus possessio legitima nulla detur, uti fit in Jurisdictionibus, in Decimis petitis à Laico, in Matrimonio carnali, in causis Beneficialibus, & Spiritualibus, in Possessorijs, quæ mixtam habent causam Proprietatis &c. in his proin, ut rite probetur possessio, etiam titulus probari debet, ut bene notat Jordan. *l. cit.*

37 Quæritur 2. quid restituere debeat spoliator, seu invalor rei alienæ? *¶* facienda est restitutio non qualiscunque, sed plena, ut non solum res principalis, sed etiam accessoria restituantur cum omnibus fructibus, qui à spoliationis factæ die percepti sunt, vel percipi à spoliato potuerunt: atque insuper refarciantur expensæ, ac pro injuria satisfactio exhibeatur, prout constat ex *c. gravis 11. b. tit. l. Prætor ait 1. §. qui vi 31. ff. de vi, §. vi arm. l. si de possessione C. unde vi.* Idque usque ad ultimum quadrantem, ita, ut si etiam nummus spoliato ablati deficeret, respondere spoliatori non teneatur, aut iste excipiens non audiatur, ut vult Bald. *in c. conquærente 7. b. tit. n. 1.* Ratio est, quia æquitas, & ratio naturalis postulat, ut aliena vis, & injuria nemini damnosa sit; esset autem damnosa spoliato, si cum re, cujus possessione vi injustè illata dejectus est, sibi restituta, non etiam restituerentur fructus; aut ex istis ij tantum restituere-ntur, quos spoliator percepit, non verò ij, quos spoliatus, seclusa spoliatione, percipere potuisset; quia damnum reputatur non solum id, quod de patrimonio decessit, sed id quoque, cujus patrimonio adjiciendi adempta facultas est *l. si commissi 13. princ. ff. rem ratam haberi, & l. un. §. fin. C. de sentent. pro eo, quod interest &c.*

39 Dub. 1. quid nomine Fructus veniat, & quotuplicis illi sint generis? *¶* Fructus dicuntur, qui deductis necessarijs expensis superfunt. *Expensarum* autem nomine venit, quod expenditur in fructibus quærendis, colligendis, & conservandis *l. si à domino 36. §. fin. ff. de heredit. petit. l. fructus 7. princ. ff. solut. Matrim.* Ex communi RR. Fructus alij sunt merè naturales, quos natura producit, nullo, aut vix ullo concurrente

labore, vel industria hominum, ut sunt fructus arborum, herbae, germina, foetus animalium &c. Alij sunt Merè Industriales, quos gignit sola industria, uti est lucrum ex pecunia in censum data, ex vino, mercibus per negotiationem acquisitum. Alij sunt Mixti, ad quos producendos æquè, vel magis industria, quàm natura confert, ut sunt fegetes, & alij fructus, qui ferendo gignuntur; hi simpliciter Industriales vocantur. Ad istos reducuntur Fructus Civiles, qui non proveniunt naturaliter ex re ipsa, sed propter rem, h. e. propter usum rei Jure Civili percipiuntur, ut sunt pensiones prædiorum, domuum, usurae, vecturae navium, mercedes jumentorum, operæ servorum &c.

Præterea Fructus alij dicuntur Percipiendi: & tales sunt, qui vel à solo nondum separati, sed pendentes, & rei, ex qua proveniunt, adherentes sunt; vel qui omnino non extant, sed percipi potuissent, nisi aut negligentia cultoris, aut infortunium obstidisset. Alij jam Percepti, sive jam collecti, aut reconditi in horreis, vel cellarij, aut saltem hominis industria (non per se, aut vi tempestatis) à solo, sive re, ex qua nascuntur, separati. Et hirsutum sunt duplicis generis, videlicet extantes, & nondum consumpti; & jam consumpti, sive conversi in usum, & non amplius extantes. Possuntque hi ita consumpti esse, ut neque formaliter neque virtualiter amplius extent, vel ita solum, ut non quidem extent formaliter, extent tamen virtualiter, quatenus sc. qui illos percepit, & consumpsit, compar sit suis, & sic perceptione illorum factus est ditior. Vide Abb. *in c. gravis 11. b. tit. à n. 3. Sanch. l. 2. mor. c. 23. à n. 48. Haun. tom. 1. de J. §. J. tr. 3. à n. 261. Wiest, hic à n. 48.*

Dub. 2. quos fructus teneatur restituere Spoliator? *¶* debet restituere fructus omnes, sive extantes, sive consumptos, sive perceptos, sive percipiendos, & quos percipere potuisset spoliatus, si possessione sua non fuisset depulsus. Ita Berolus *in c. gravis 11. b. tit. n. 34. Menoch. recup. remed. 15. à n. 590. Harprecht §. recupe. randa 6. Inst. de Interdict. n. 37. Perez C. unde vi n. 22. Brunnem. in l. 4. eod. n. 2. §. 3. Pal. tr. 31. D. un. p. 10. n. 1. Haun. tr. 3. cit. n. 184. Wiest, hic n. 53.* Deciditur clarè *c. gravis cit. ibi: Non tantum fructus à novo, & violento possessore perceptos, sed quos (si eis possidere fuisset licitum) possessores veteres perciperent.* Consonat Jus Civile *l. Prætor ait 1. §. qui vi 31. §. S. quod autem 33. ff. de vi §. vi arm. l. fructus 33. princ. l. si navis 62. §. generaliter 1. ff. l. domum 5. & l. certum 22. C. de R. V.* Et computandi quidem fructus hoc casu sunt ex eo die, quo quis dejectus est: quia in re differt Interdictum hoc ab alijs, in quibus fructus demum à die redditu Interdicti computantur. Harprecht, & Perez *l. cit.*

Ne-

Neque huic resolutioni obstat *l. si fundum 17. C. de R. V.* ubi Imp. Dioclet. & Maximinian. *Fructus*, inquit, quos eum mala fide percepisse fuerit probatum, aditus Praeses Provincia restituere jubebit. Ex quo per argumentum à sensu contrario videtur inferri, fructus, qui percipi potuissent, non autem percepti sunt, non restituendos. Nam contrà est, quia argumento à sensu contrari locus non est, ubi in adversum expressa Juris stat Constitutio.

Dub. 3. an spoliato restituendi sint etiam fructus, quorum perceptio est inhonesta, v. g. quia percipiuntur ex locatione domus facta meretricibus, & lenonibus? *4.* distinguendo inter fructus ex tali causa perceptos, & percipiendos priores restituendi sunt à malà fidei possessore, non autem posteriores. Bald. in *l. fructus 34. ff. de R. V. n. 1.* Butr. in *c. gravis 11. h. tit. n. 12.* Menoch. *rem. 15. cit. n. 605.* Brunnem. in *l. 4. C. unde vi n. 3.* Wiest. *hic. n. 55.* Pars 1. clarè constat ex *l. ancillarum 27. §. si. ff. de hered. petit.* & ratio est, quia ejusmodi fructus percepti proveniunt ex re mala fide possessa, cujus fructus debentur domino. Accedit, quia non decet, ut spoliator ex delicto, sive aliena rei occupatione, & injusta possessione ullum reportet commodum. Pars altera colligitur ex *l. fructus 34. ff. de R. V.* ibi: *sed & fructus, qui percipi honestè potuerunt*: unde per argumentum à sensu contrario inferitur, inhonestè percipiendos minimè restituendos esse. Ratio est, quia spoliatus, aut alius rei dominus, sicut inhonesta perceptionis fructus procurare ipse non potest, ita nec potest ab alio exigere procuracionem perceptionis eorum.

Dub. 4. an spoliato restituendi à spoliatore sint etiam fructus, quos ipse, si rei possessionem non amisisset, ex ea percipere industria sua potuisset? *Certum est*, eos restituendos, quos potuisset percipere communi sua industria. De ijs, quos potuisset percipere industria singulari, controversia est. *Negat* Decius in *l. generaliter 78. ff. de R. J. n. 5.* quòd attendi nunquam solet singulare interesse actoris. *Sed dicendum* etiam hos restituendos spoliatori, si hic probaret, se tales fructus potuisse percipere. Ita Burro in *c. 11. h. tit. n. 13.* Bartol. in *l. domum 5. C. de R. V. n. 5.* Sanch. *l. 2. mor. c. 23. n. 114.* Wiest. *hic n. 56.* & constat ex *c. & l. cit.* quae loquuntur generaliter, non excipiendos ullos fructus. Ratio est, quia spoliator ad rei conservationem, & perceptionem fructuum eam diligentiam adhibere tenetur, quam diligentissimus Paterfam. solet, cum ad rei, & fructuum aestimationem obligetur etiam casu, quo illa nullà suà culpà interijt, nullique fructus ex ea percepti sunt.

Dub. 5. an cum re spoliato etiam re-

stituendi sint fructus, quos percipere etiam spoliator potuisset? *Rationem dubitandi faciunt l. si fundum 17. C. de rei vind. ibi: Quos eum mala fide percepisse fuerit probatum; & l. si domum 5. C. eod. ibi: Quos percepit, ac percipere ipse potuit*: quibus textibus clarè satis attenditur facultas, seu potentia percipiendi fructus se tenens ex parte spoliatoris, vel alterius malà fidei possessoris.

Sed cum Sanch. *n. 114. cit.* distinguendum est inter fructus, quos communi industria potuisset percipere, & inter eos, quos potuisset percipere singulari industria. *De primis* certum est eos restituendos; quia illos etiam spoliatus percepturus fuisset. *De secundis* negandum, & dicendum, quoad illos non spoliatoris, sed spoliati, aut domini potentiam attendendam. Colligitur satis clarè ex *c. gravis 11. h. tit. l. Pretor ait 1. §. qui vi 31. ff. de vi, & vi arm. l. si navis 62. §. generaliter 1. ff. de R. V. l. si de possessione 4. C. unde vi*, quibus textibus, non spoliatoris, & malà fidei possessoris, sed spoliati, & domini, cujus res mala fide possidetur, potentia, seu facultas fructus percipiendi attenditur.

Ratio est, quia Juris Utriusque conditores spoliato quoad restitutionem fructuum tantum favent, in quantum is laesus est, non est autem laesus quoad fructus, quos spoliator speciali sua industria potuisset percipere, non autem spoliatus. Ergo &c. *Ad textum in contrarium allatos* dicendum, illos tantum loqui de fructibus perceptis, & percipiendis communi industria.

Dub. 6. an spoliator, aut alius malà fidei possessor teneatur restituere fructus provenientes ex melioratione rei vi occupatae, aut aliter iniquè possessa? Satis convenit inter DD. non esse restituendos fructus percipiendos, sive quos potuisset percipere, quod colligitur ex *l. ceterum 31. ff. de R. V.* & ratio est, quia si eos etiam fructus, quos ex hujusmodi sua melioratione percipere potuit, restituere tenetur, sua industria ei damnosa foret contra regulam *l. fin. C. de alluvion.* Difficultas est de fructibus perceptis; de quibus pariter negativa videtur colligi *arg. l. ceterum cit.* & ex ratione, quia hujusmodi fructus, hoc ipso, quia illos ex melioratione à se facta percipit, non ex re aliena, sed propria spoliator censetur percipere. Sed dicendum eundem obligari etiam ad restituendos fructus perceptos ex melioratione à re sine ejus detrimento non separabili, ut sunt stercoreatio agrorum, plantatio, postquam planta egerunt radices &c. Ita Covar. *l. 1. var. c. 8. n. 4.* Menoch. *recup. rem. 15. n. 610.* Molin. *tr. 2. de Just. D. 725. n. 12.* Barbof. in *l. divortio 8. §. fin. ff. solut. matr. n. 52.* Wiest. *hic n. 60.* Ratio est, quia melioratio rei aliena, quae ab ista sine detrimento nequit separari, cedit rei domino; ac proinde huic fructificat, conf.

Bb

ein

eidem fructus restitui debent. Ex quo corruit allata in contrarium ratio. *Ad l. ceterum cit.* dico illam loqui de fructibus percipiendis, ut patet ex textu, & notat Gloss. *ibid. V. potuerunt.*

46 Dub. 7. in quo foro spoliator, aut alius malæ fidei possessor teneatur restituere fructus, quos dominus percipere potuisset? *¶* distinguendo inter illos, quos dominus verisimiliter percepturus erat, & inter illos, quos percipere potuisset, non autem percepturus fuisset: priores restituere tenetur in foro utroque, posteriores solum in foro externo. *Medin. de restit. q. 6. ad 2. Sanch. l. 2. mor. c. 23. n. 118. Pal. tr. 31. D. un. p. 24. §. 10. n. 6. Haun. tr. 3. cit. n. 286. Wiest. hic n. 61. §. 62.* Ratio differentia inter forum utrumque est; quia in foro animæ obligatio restituendi oritur ex Justitia commutativa, cui satisficit, quando damnificatus habet omne id, quod habiturus fuisset ex re sua, si hæc eidem non fuisset ablata. At obligatio in foro externo oritur ex Justitia Legali, quæ in odium spoliationis præter reparationem damni Jure naturæ debitam etiam injungit præstandum aliud quid in poenam delicti. Ergo &c. Ex quo sequitur, quod hujusmodi spoliator, aut malæ fidei possessor ante sententiam hujusmodi poenam præstare non teneatur. Simili modo ante sententiam non tenetur restituere fructus perceptos ex rei alienæ melioratione: imò istius æstimationem detrahere potest; quia dominus rei adhuc consequitur, quantum habiturus erat, si rei suæ possessionem non amisisset.

47 Dub. 8. quas expensas deducere possit spoliator, aut alius malæ fidei possessor, quando rem vi, vel injuriâ occupatam, vel derentam restituit? *¶* hic distinguendum inter expensas, & videndum, an necessariæ illæ sint, an utiles, an voluptariæ, seu merè voluntariæ. *Primæ* certò deduci possunt *l. domum §. C. de R. V. ibi: nisi necessarios sumptus fecerit.* Ratio est, quia alias locupletaretur dominus cum jactura aliena, cum tales expensas facere ipse debuisset, si res ab alio possessa non fuisset. *Contra* certò non possunt deduci *Postrema expensa*, seu merè voluptaria, ac voluntaria, quæ solius voluptatis, seu recreationis, vel ornatus causâ fiunt, & proventus, seu fructus non augent, ut sunt viridaria, aquæ salientes, incrustatio, picturæ &c. Ratio est, quia sibi imputare spoliator debet, quod sumptus hujusmodi in re aliena fecerit. *De Secundis* distinguendum est, an hujusmodi expensæ sint separabiles à re principali, an non. *Si hoc secundum*, in foro externo deductio earum non permittitur *l. domum cit.* ubi solum permittitur repetitio ejus, quod necessariò expendendum erat. *Si primum*, deductio earum etiam in foro externo probabilis non prohibetur ex *l. utiles §. 39. fm. ff. de heredit. petit. & l. Julianus §. 7.*

ff. de R. V. ibi: Hoc tamen ei concedendum est, ut sine dispendio domini area tollatur ædificium, quod posuit. Ratio est, quia quod domino non nocet, ædificanti autem prodest, facile est indulgendum.

Neque obstat textus *§. ex diverso 30. Inst. de rer. divis.* ubi Imperator in alieno solo domum ex sua materia ædificanti ne quidem istius dirutæ materiam concedit, quòd ea ædificatione materia alienata, & domino donata intelligatur, si in alieno solo ædificium strui non ignoravit. Dicendum enim hoc solum procedere, quando domus ædificatur in alieno fundo ab ædificante non occupato, & possessio; nam de eo, qui in fundo alieno, sibi acquirendi animo occupato, malæque fide possessio domum extruxit, donandi animus præsumi non potest.

Quæritur 3. quales fructus teneatur restituere possessor bonæ fidei? *¶* distinguendo secundum divisionem fructuum *n. 39. & 40.* factum: Vel enim fructus illi sunt industriales merè, vel naturales, aut mixti: *Si merè industriales*, retinere illos potest, etiam reiecto vitio possessionis; quia non sunt fructus rei in se, sed prout sub sunt industria hominum, adeoque ei, cujus industriâ proveniunt, acquiruntur de Jure naturali; & quia lex nulla ei restitutionem illorum imperat, restituere non tenebitur. *Molin. tr. 2. D. 719. n. 4. Barb. in c. gravis 11. h. tit. n. 9. Pirh. hic n. 36. Sannig c. 3. n. 4. & alij communissimè.* *Si naturales, & mixti*, videndum, an adhuc pendentes sint, an verò jam percepti. *Si pendentes*, cum re etiam à bonæ fidei possessore restitui debent domino; quia sunt pars fundi, cui adherent *l. fructus 44. ff. de R. V. Si percepti jam, & à solo separati*, tertia distinctio est adhibenda, & videndum, an adhuc extent, an verò consumpti sint.

Si adhuc extent, & ipsi restitui debent *l. certum 22. C. de R. V. Vivian. in c. gravis 11. h. tit.* Fagn. *ibid. n. 51.* & alij omnes; nam quævis res domino suo fructificat. *Neque obstat*, quòd bonæ fidei possessor fructus omnes, etiam extantes, suos fecerit; quia illos solum suos fecit revocabiliter, ut habetur *l. certum cit. ibi: bonæ fidei verò extantes; & l. bonæ 48. princ. ff. de acquir. rer. domin. ibi: suos interim facit, quia quod ad fructus attinet, loco domini pene est.* Si verò consumpti jam sunt, quarendum, an ita consumpti sint, ut ne quidem æquivalenter amplius extent, an verò ita, ut extent æquivalenter; quatenus inde possessor bonæ fidei factus est ditior. *Si prius*, omnes facile concedunt, eo casu à restitutione fructuum consumptorum eundem liberari: & ratio est, quia quod operatur industria, & cultura in fructibus industrialibus, hoc operatur consumptio in naturalibus, & quod meum effectum non erat, post consumptionem meum efficitur.

Major difficultas est, & conf. *Dubium*

bitum 1. an bonæ fidei possessor teneatur restituere fructus consumptos, æquivalenter extantes, in quantum inde factus est ditior? Affirmant Abb. in c. *gravis* 11. h. tit. n. 6. Bartol. in l. *ex diverso* 35. ff. de R. V. n. 7. Covar. l. 1. var. c. 3. n. 6. concl. 1. Molin. tr. 2. D. 569. n. 4. D. 718. n. 1. x. quod attinet; & D. 719. n. 4. Less. l. 2. de Jusf. c. 14. n. 9. Sanchi. l. 2. mor. c. 23. n. 77. Laym. l. 3. Theol. mor. tr. 2. c. 3. n. 7. & plures alij apud istos, videturque istud probari.

1. Ex l. si *me* 32. ff. de reb. credit. ubi decidit JCTus, æquum & bonum esse, pecuniam meam, quæ à te pervenit, eam mihi à te reddi. Ergo similiter æquum; & justum est, ut fructus alteri debitos reddas.

2. Pingens in aliena tabula bona fide, obligatus est reddere æstimationem domino tabulæ; quod tabulæ factus sit dominus, ac proinde ditior ex re aliena §. *si quis in aliena tabula* 34. Inst. de ver. divis. igitur etiam fructus consumptos bonæ fidei possessor debet restituere, non obstante illorum dominio, si inde factus est ditior.

3. In Judicijs universalibus, e. g. petitione hæreditatis restituendi à bonæ fidei possessore sunt fructus, per quos factus est locupletior, ut habetur l. *sed* §. si 25. §. *consultuit* 11. l. *illud quoque* 40. §. *prædo* 1. ff. l. *SCtum* 1. §. *usuras* 1. C. de petit. hered. ubi idem dicendum est in Judicijs singulari, quale est, quod provenit ex re aliqua particulari donata, emptæ, commodatæ &c. juxta §. *etsi* in rem. 2. v. *etsi* Inst. de Offic. Judic. ubi Imperator fatetur in hæreditatis, & rerum singularum petitione circa fructus eadem intervenire.

4. Nemo cum alterius jacturam locupletari debet Reg. 48. in 6. quod tamen fieret, si bonæ fidei possessor non teneretur restituere fructus consumptos æquivalenter extantes.

5. Fructus isti, etsi non extant in se, extant tamen æquivalenter in lucro possessoris; ac proinde aliorum fructuum perceptorum, & extantium instar ipsi quoque venire debent in restitutionem.

Sed dicendum, etsi in petitione hæreditatis obtineat, ut bonæ fidei possessor hæreditatis à se possessæ fructus consumptos, quantum inde factus est locupletior, restituere teneatur, probabilius tamen bonæ fidei possessores ceteros rei evictæ fructus consumptos restituere non teneri, quantumvis consumptione eorum facti sint locupletiores. Ita Gloss. in c. 11. h. tit. V. *fructus*, Ant. de Butrio *ibid.* n. 12. Imol. n. 4. Berojus n. 29. Garc. de *expens.* c. 23. n. 4. Pinell. in l. 2. C. de rescind. vend. p. 2. c. 4. n. 74. Ant. Faber. l. 4. *conject.* c. 17. *prope finem*, Fachin. l. 1. *contr.* c. 58. v. *hæc sententia*, Donell. *comment.* l. 4. c. 24. §. 25. Pall. *tr.* 31. D. *un.* p. 24. §. 7. n. 126. Haun. *tom.* 1. *tr.* 3. n. 281. Wiest. *hic* n. 74. & seqq. & plures alij tum TT. tum JCTi, præsertim moderni. Clari sunt Juris textus l. *certum* 22. C. de R. V. ubi tantum jubentur restitui fructus extantes. l. *sed* §. *loci* 4. §. *post*

litem 2. ff. *fm. regund.* ubi negatur restituendos fructus consumptos. l. *questum* 40. ff. de *acquir. rer. domin.* ubi dicitur, quod bonæ fidei possessor fructus consumptos faciat suos. Et denique §. *si quis à non domino* 35. Inst. de ver. divis. ubi statuitur, ad fructuum consumptorum restitutionem adversus bonæ fidei possessorem agi, & hunc condemnari non posse.

Accedit Jus Provinciale Bavaricum *Pandrecht* tit. 9. art. 10. & optima Legum interpres, Tribunalium praxis, quæ fructus consumpti, nulla locupletationis habita ratione, bonæ fidei possessoribus adjudicantur. Neque hoc immeritò; nam Legislatores Civiles ad hoc statuendum induxit causa justissima, sc. evitatio, & exclusio litium, & conscientia anxietatum, quæ ex incertitudine, & difficultate probandi lucrum, quod ex fructuum consumptione perceptum est, sæpe nascerentur. Neque ita statuendo terminos potestatis suæ legislator excessit; si enim ob bonum publicum vitandarum litium potuit statuere Legem Præscriptionis, quæ rei præscriptæ dominium adjudicatur præscribenti, ob similem causam potuit dominium lucri ex consumptione fructuum enati adscribere bonæ fidei possessori.

Neque obstant argumenta contraria. *Ad 1.* textus *cit.* loquitur de pecunia, cujus dominium in possidentem translatum non est; *conf.* non est paritas cum fructibus, quorum dominium à bonæ fidei possessore perceptione acquiritur. *Ad 2.* quoad fructus consumptos est specialis in Jure deobligatio, ne restitui teneantur; talis deobligatio non est in pictura tabulæ alienæ. *Ad 3.* quod fructus hæreditatis consumpti à bonæ fidei possessore restitui debeant, habetur ex *ll. cit.* nihil simile habetur de fructibus cæterarum rerum, imò contrarium: Et merito, quia cum hæreditatis possessor possideat pro hærede, quicquid ipsi tanquam hæredi accessit, accessit hæreditati, ita ut eadem actione, qua hæreditas, etiam fructus in ista comprehensivi cum eo, quo possessor ditior est factus, petantur. Alia ratio est de fructibus rerum singularium; nam hi, cum istarum pars non sint, eadem actione, quæ res petitur, peti non possunt.

Neque obest §. *etsi in rem cit.* fatetur quidem ibi Imperator, utraque petitione hæreditatis, & rerum singularium agi pro fructibus, sed non dicit, quod eodem modo, & eadem extensione; nam petitionem fructuum rerum singularium minus, quam petitionem fructuum hæreditatis extendunt Leges.

Ad 4. esto, naturali Jure spectato, lucrum, cum alieno detrimento perceptum, obnoxium restitutioni sit; aliud tamen tenet de Jure positivo, cujus Legibus, ut supra dictum, lucrum, proveniens ex consumptione rei alienæ, bona fide possessæ, possessori relinquitur.

Ad 5. verba Legum, quæ bonæ fidei possessorem absolvunt à restitutione fructuum

Etium consumptorum, intelligi ita debent, ut non sit inutilis illa deobligatio per hujusmodi Leges facta. Foret autem inutilis, si Leges illa intelligi solum deberent de fructibus consumptis casu, quo tali consumptione possessor ditior factus non est; nam ab his restituendis Jure naturali deobligatur.

53 Dub. 2. an, & quos fructus restituat possessor, cujus bonæ fidei succedit mala, verè, ac propriè talis, seu quæ oritur ex superveniente cognitione rei alienæ, quàm prius æstimavit esse suam? Non restituendos ab isto fructus, donec res evicta, & possessor ad eos restituendos condemnatus fuerit, voluere Bald. in l. qui scit 25. §. fin. ff. de usur. & fruct. Imol. in c. 11. h. tit. n. 7. Anchoran. ibid. n. 11. Berojus n. 36. & 37. Durand. in specul. tit. de fructib. & interess. §. scias 1. n. 3. & videtur colligi ex l. qui scit. cit. §. fin. ubi Julianus Jctus ad questionem, an emptor, qui post sementem jactam in terram ante messem cognovit fundum esse alienum, fructus perceptione suos faciat, respondet, Bonæ fidei emptor quoad fructus percipiendos intelligi debet, quamdiu evictus fundus non fuerit.

Sed dicendum, ab eo momento, quo possessor rei alienæ scientiam habet, eum, tanquam malæ fidei possessorem, fructus ejusdem nullo modo, etiã revocabiliter, suos facere, sed obligari ad illos restituendos. Ita Covar. l. 1. var. c. 3. n. 7. Menoch. recup. rem. 15. n. 592. & 613. Sayr. Clav. Reg. l. 10. tr. 2. c. 2. n. 2. Molin. tr. 2. de Just. D. 569. n. 4. & D. 725. n. 1. & 2. Rebell. de Just. p. 1. l. 2. q. 5. n. 9. fin. Sanch. l. 2. 2. Mor. c. 23. n. 152. Pal. tr. 31. D. un. p. 24. §. 8. n. 2. Fachin. Contr. l. 1. c. 59. v. Legibus itaque, Brunnem. in l. qui scit. cit. n. 4. Wiest. hic n. 85. & alij plures ab his cit. Apertus est textus can. si virgo 5. caus. 34. q. 2. l. qui bona 23. §. tamdiu 1. & l. bonæ 48. §. in contrarium 1. ff. de acquir. rer. domin. Ratio est, quia quoad mores, & conscientiam perinde est injustè retinere, aut consumere, & injustè accipere.

Neque obstat l. qui scit. cit. nam ut Garc. de expens. c. 23. à n. 16. Fachin. Sanch. & alij cit. explicant, accipienda illa solum est de superveniente cognitione rei alienæ solummodo ficta, quæ per litis contestationem, vel denuntiationem inducitur. Sed quia de hac specialis est difficultas, hinc

54 Dub. 3. an, & quatenus à bonæ fidei possessore restituendi sint fructus post litis contestationem percepti? R. hos restituendi nullam esse obligationem, nisi quando res evincitur; quia litis denuntiatio, & ipsa etiam contestatio bonam fidem non impedit, nisi quoad fructuum restitutionem dependentem ab exitu litis, reique evictione faciendam l. qui scit. cit. §. fin.

Difficultas est casu, quo res evinctur: quo casu Garc. l. cit. n. 13. & 14. Slatius n. 45. & 46. Sanch. c. 23. cit. n. 193. Pal. tr. 31. D. un. p. 8. n. 4. respondent distinguendo, an in actoris libello talia allegata sint argumenta, quæ verisimile reddant, rem, super qua lis contestata est alienam esse; an contra hujusmodi argumenta non allegentur, aut saltem non appareant, quousque res evicta est.

Si primum, dicunt contestatione litis induci malam fidem propriè talem, & propterea possessorem obligari ad restituendos fructus post contestationem litis perceptos, & consumptos. Sifecundum, bonæ fidei possessorem à fructuum restitutione absolvunt, idque desumuntur ex l. si fundum 17. C. de R. V. qua cum fundo evicto restitui jubentur fructus, quos eum (possessorem) mala fide percepisse fuerit probatum. Atqui tamdiu ille in bona fide censendus est esse, quamdiu ex argumentis ab Adversario adductis verisimile non est rem esse alienam. Ergo &c.

Sed melius, spectato Jure, dicitur, fructus omnes à contestatione litis perceptos, & percipiendos indiscriminatim à quovis possessore restituendos. Ita Abb. in c. 11. h. tit. n. 15. Butrio ibid. n. 10. Berojus n. 17. Menoch. recup. rem. 15. n. 596. Haun. tr. 3. cit. n. 290. Wiest. hic n. 77. & satis liquet ex l. certum 22. C. de R. V. & l. sed & si 25. §. si ante 7. ff. de hered. petit. ubi ratio redditur, quòd post litem contestatam omnes incipiant malæ fidei possessores esse; quin imò post controversiam motam, sive lites denuntiationem, quòd Juris fictione, vel interpretatione scire incipiant, rem ad se non pertinentem se possidere. Ratio est, quia possessor super re conventus, licet revera malæ fidei non sit, à lites tamen contestata die, & momento abstinere debet à consumptione fructuum, & eos diligenter custodire usque quo, controversiæ motæ exitum cernat; & si quos ex illis lite pendente consumpserit, suo periculo illud fecit. Ex quo cadit argumentum sumptum ex l. si fundum cit. dicendum enim ejusmodi possessorem esse in bona fide etiam post contestationem litis, quoad consumptionem fructuum in mala.

Dub. 5. quid dicendum de possessore, 55 cujus malæ fidei supervenit bona? R. distinguendo, an superveniat in una, eademque physicè persona, an in persona tantum eadem fictione Juris, sicut & hæres cum defuncto.

Si primum, & e. g. Titius fundum, quem prius alienum esse existimarat, & mala fide possiderat, nunc possideat bona fide, & justa ratione persuasus credat esse suum, quoad fidem bonam, malàmve singula momenta spectanda sunt juxta l. qui bona 23. §. tamdiu 1. ff. de acquir. rer. dom. conf. tenebitur

bitur restituere fructus, durante mala fide perceptos, ut alij mala fidei possessores, perceptos deinde bona fide, ut alij possessores bonae fidei. Abb. in c. 11. h. tit. n. 10. Imol. ibid. n. 8. Berojus n. 40. Bellamer, n. 18. fin. Menoch. recuper. rem. 15. n. 617. Sanch. c. 23. cit. n. 156. Wiest. hic n. 86. Ratio est, quia idem est iudicium de toto quoad totum, & de parte quoad partem juxta l. que de tota 76. ff. de R. V.

Si secundum, bona fides superveniens haeredi non proficit, neque iste fructus rei ab antecessore mala fide possessore lucrari potest. Abb. n. 10. cit. Berojus n. 38. Menoch. remed. cit. n. 618. Sanch. n. 154. Wiest. l. cit. & constat ex l. litigator 2. C. de fruct. & lit. expens. & l. cum haeres 11. ff. de divers. & temporal. prescript. ubi etiam datur ratio; quia haeres in omne jus defuncti succedit, ut proin non attendatur bona fides, quam ipse in persona sua habet, sed defuncti duntaxat mala. Aliud juxta cit. DD. dicendum de successore singulari; cum enim iste personam defuncti, vel antecessoris non representet, sufficit, si ipse sit in bona fide, & lucrabitur fructus rei ab illo ad se translatae, etsi fuerit in mala fide.

Dub. 5. quas expensas deducere valet spoliatoris bonae fidei successor singularis, aut alius hujusmodi bonae fidei possessor? n. distinguendo: Vel enim expensae illae sunt necessariae, vel utiles, aut tantum voluptariae. Si primum, deducere illas bonae fidei possessor potest absque controversia; quia illas deducere etiam potest possessor malae fidei, ut dictum est n. 47.

Si secundum, videndum est, an illae à re sine ejus detrimento, ac dispendio domini sint separabiles, an verò non. Si prius, cum deducere illas possit malae fidei possessor juxta dicta n. 47. cit. multo magis deducere easdem poterit possessor bonae fidei. Si posterius, juxta l. in fundo 38.

ff. de R. V. deductioni locus est in quadruplici casu.

1. Si dominus eas factas approbavit. 2. Si ipse easdem erat facturus. 3. Si propter factas in eam expensas plus pretij consecutus est. 4. Si dives sit, & habeat, unde expensas illas absque rei suae alienatione refundat.

Si tertium, imprimis tolli possunt, quae sine detrimento ipsius rei tolli possunt, ut dicitur l. utiles 39. ff. de haered. petit.

Si tolli sic nequeant, deductio hujusmodi expensarum licita erit possessori bonae fidei in duplici casu.

1. Si eas ipse dominus facturus erat. 2. Si rem actione hujusmodi expensarum carius est venditurus.

Wiest. hic n. 81. & ratio est, ne cum jactura aliena dominus locupletetur contra Reg. Jure natura 206. ff. & Reg. locupletari 48. in 6. Addit Lug. de J. & J. D. 18. n. 63. Haun. tr. 3. cit. n. 302. Wiest. n. 83.

etiam extra hos casus in foro animae bonae fidei possessorem deducere partem voluntariarum expensarum posse juxta spem lucrari, quod ex illis dominus verisimiliter consecutus est; quia dominus quoad spem illam revera aliquam utilitatem consequitur, & locupletior evadit.

Porro in casibus, in quo deductio expensarum bonae fidei possessori permittitur, & dominus solvere illas non velit, poterit ille rem detinere in pignus, donec ex fructibus illius satisfactum eidem sit. Pal. tr. 31. D. un. p. 24. S. 9. n. 8. Dixi, si non velit; nam si ob paupertatem non possit sine rei evicta, aut aliarum rerum necessariarum alienatione, possessor ipsam servare nequit pro hujusmodi expensis, sed vel illas à re tollere, si ita utiliter potest, vel si sine rei detrimento tollere eas non possit, expectare tandiu debet, donec ei ex fructibus rei evicta satisfieri possit. Haun. n. 295. Wiest. hic n. 80.

S. III.

De Restitutione in Causis Spiritualibus.

SUMMARIUM.

57. Quando, & quomodo restitutio spoliati faciendi sit in causis Matrimonialibus?
58. An restituendus sit conjux expulsus, si ab expellente revocatus redire nolit.
59. 60. 61. Aut fugiens, si rediens non recipitur?
62. 63. 64. Quid si causam discessus pretendat impedimentum dirimens?
65. Aut commissum ab altero conjuge adulterium?

66. Vel votum continentiae mutuo consensu editum?
67. Quomodo restitutio sit faciendi in causis Beneficialibus?
68. 69. An spoliatus restitui debeat ante exhibitionem tituli?
70. 71. An ille, qui renuntiavit Beneficio, quo spoliatus est?
72. 73. 74. Quid dicendum in alijs causis spiritualibus?